

บันทึก

เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับการออกหนังสืออนุญาตหรือใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติ  
โบราณสถานฯ พ.ศ.๒๕๐๔ (อธิบดีกรมศิลปากรจะมอบหมายให้ผู้อื่น  
ออกหนังสืออนุญาตหรือใบอนุญาตแทนได้หรือไม่)

กรมศิลปากรได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ ศธ ๐๗๐๑/๑๑๑๖ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๓๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า เนื่องจากมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔ ได้บัญญัติว่า การออกหนังสืออนุญาตและการออกใบอนุญาต ซึ่งอธิบดีต้องกระทำตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว อธิบดีจะมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ใดเป็นผู้กระทำแทนสำหรับท้องที่นั้นก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาและในปัจจุบันมีการออกใบอนุญาตให้ส่งหรือนำโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุออกนอกราชอาณาจักร ซึ่งอธิบดีกรมศิลปากรจะต้องเป็นผู้ลงนามในใบอนุญาตเป็นจำนวนมากก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการปฏิบัติราชการที่สำคัญอื่น ๆ กรมศิลปากรจึงขอหารือว่า

๑. อธิบดีกรมศิลปากรจะมอบหมายให้รองอธิบดีกรมศิลปากรหรือผู้อำนวยการกองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เป็นผู้กระทำแทนโดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ พ.ศ.๒๕๐๔ ได้หรือไม่

๒. อธิบดีกรมศิลปากรจะมอบอำนาจให้รองอธิบดีกรมศิลปากรหรือผู้อำนวยการกองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เป็นผู้กระทำแทนโดยอาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๔ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๑๕ ข้อ ๔๒ ได้หรือไม่

ในเรื่องที่หารือมานี้ กรมศิลปากรมีความเห็นเบื้องต้นว่า ในปัญหาแรกอธิบดีกรมศิลปากรไม่สามารถจะมอบหมายได้ เพราะมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ พ.ศ. ๒๕๐๔ กำหนดให้อธิบดีกรมศิลปากรมอบหมายได้แต่เฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัดเท่านั้น และในปัญหาที่สอง อธิบดีกรมศิลปากรน่าจะมอบอำนาจให้รองอธิบดีกรมศิลปากรเป็นผู้กระทำแทนได้ โดยอาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๔ ๖ ข้อ ๔๒ แต่กรณีมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการกองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นผู้กระทำแทนนั้นไม่น่าจะกระทำได้ เนื่องจากข้อ ๔๒ ของประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวกำหนดให้อธิบดีมอบอำนาจให้รองอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเท่านั้น ดังนั้น กรมศิลปากรจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่า ความเห็นเบื้องต้นดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ ประการใด เพื่อจักได้ใช้เป็นหลักปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (กรมศิลปากร) แล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. ปัญหาที่ว่า การออกหนังสืออนุญาตและการออกใบอนุญาต ซึ่งอธิบดีกรม

ศิลปากรต้องกระทำตามพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ พ.ศ.๒๕๐๔ อธิบดีกรมศิลปากรจะมอบหมายให้รองอธิบดีกรมศิลปากรหรือผู้อำนวยการกองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นผู้กระทำแทนโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ พ.ศ.๒๕๐๔ ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า อธิบดีกรมศิลปากรไม่อาจมอบหมายให้รองอธิบดีกรมศิลปากรหรือผู้อำนวยการกองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นผู้กระทำแทนได้ เพราะตามมาตรา ๕<sup>๑</sup> แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ พ.ศ.๒๕๐๔ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะได้บัญญัติให้มอบหมายได้แต่เฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัดเท่านั้น โดยจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒. ปัญหาที่ว่า การออกหนังสืออนุญาตและการออกใบอนุญาต ซึ่งอธิบดีกรมศิลปากรต้องกระทำตามพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ พ.ศ.๒๕๐๔ อธิบดีกรมศิลปากรจะมอบหมายให้รองอธิบดีกรมศิลปากรหรือผู้อำนวยการกองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นผู้กระทำแทนโดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๔๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๘ ฯ ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า ปัญหานี้เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาตามวรรคสี่ของข้อ ๔๒<sup>๒</sup> แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ

<sup>๑</sup>พระราชบัญญัติโบราณสถานฯ พ.ศ.๒๕๐๔

มาตรา ๕ การออกหนังสืออนุญาตและการออกใบอนุญาต ซึ่งอธิบดีต้องกระทำตามพระราชบัญญัตินี้ อธิบดีจะมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ใดเป็นผู้กระทำแทนสำหรับท้องที่นั้นก็ได้ การมอบหมายให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ฯลฯ

ฯลฯ

<sup>๒</sup>ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๑๕

ข้อ ๔๒ ในกรณีที่กรมใดมีรองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดีหรือมีทั้งรองอธิบดีและผู้ช่วยอธิบดี อธิบดีจะมอบหมายให้รองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดีปฏิบัติราชการแทนอธิบดีก็ได้

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีเป็นผู้รักษาการแทน ถ้ามีรองอธิบดีหลายคน ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งรองอธิบดีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกระทรวงแต่งตั้งข้าราชการในกรมซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองอธิบดีหรือข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไปคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน แต่ถ้านายกรัฐมนตรีสำหรับสำนักนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเห็นสมควรเพื่อความเหมาะสมแก่การรับผิดชอบการปฏิบัติราชการในกรม นั้น นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะแต่งตั้งข้าราชการคนหนึ่งคนใดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีหรือเทียบเท่าเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ อธิบดีจะแต่งตั้งข้าราชการในกรมซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองอธิบดี หรือข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไป เป็นผู้รักษาราชการแทนได้

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่อธิบดีจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นอธิบดีจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองอธิบดีปฏิบัติราชการแทนอธิบดีก็ได้ แต่ถ้าจะมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทนอธิบดี ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี และให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ ซึ่งกำหนดว่า อำนาจในการปฏิบัติราชการที่อธิบดีจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น อธิบดีจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองอธิบดีปฏิบัติราชการแทนอธิบดีก็ได้ แต่ถ้าจะมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทนอธิบดี ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี และให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา สำหรับในปัญหาที่หารือมานี้ เห็นได้ว่าอำนาจในการออกหนังสืออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ พ.ศ.๒๕๐๔ เป็นอำนาจของอธิบดีกรมศิลปากรที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมายตามที่กำหนดไว้ในวรรคสี่ของข้อ ๔๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว ดังนั้น อธิบดีกรมศิลปากรจึงอาจมอบอำนาจให้รองอธิบดีกรมศิลปากรเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในการออกหนังสืออนุญาตหรือใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ พ.ศ.๒๕๐๔ ได้ โดยทำเป็นหนังสือ แต่ไม่อาจมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแทนนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) จึงเห็นว่า ความเห็นเบื้องต้นของกรมศิลปากรในเรื่องที่หารือมานี้ถูกต้องแล้ว

(ลงชื่อ) ประเสริฐ นาสกุล

(นายประเสริฐ นาสกุล)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๓๔